Anti-pestbeleid 2026/2027

ISLAMITISCHE BASISSCHOOL
AS-SOEFFAH

September 2026

Hoe gaan we bij IBS As-Soeffah om met pesten?

Pesten

Pesten vindt overal plaats. Helaas behoort pesten tot gedrag dat door alle tijden en overal op de wereld is terug te vinden. Wij spreken van pesten als er sprake is van:

- Een negatieve intentie, bedoeld om een andere leerling leed te berokkenen;
- Herhaaldelijke en langdurige blootstelling aan negatief gedrag/agressie van één of meer leerlingen;
- Verschil in macht tussen pester en gepeste.

We maken onderscheid tussen pesten en plagen. Bij plagen is het negatieve gedrag niet structureel tegen dezelfde leerling gericht en is de machtsongelijkheid veelal niet zo duidelijk aanwezig als bij pesten. De insteek bij plagen is bovendien eerder elkaar aan het lachen maken, dan dat er sprake is van een expliciet negatieve intentie en buitensluiten. We leren leerlingen ook het onderscheid tussen pesten en een conflict. Een conflict is een verschil van mening of van belang (A wil dit en B wil dat). Soms ontaardt een conflict in een ruzie, als er sprake is van (fysiek of psychisch) geweld. Plagen kan vaak leiden tot een conflict: A wil dat B ophoudt en B vindt het leuk om er nog even mee door te gaan. Pesten is van een andere orde. De machtsongelijkheid en de structurele gerichtheid op één persoon maakt het onvergelijkbaar met plagen. Pesten is weloverwogen en proactief, gebeurt niet per ongeluk of spontaan, en ook niet als gevolg van uitlokking.

De preventieve aanpak om pesten te voorkomen

Op IBS As-Soeffah werken we vanuit de uitgangspunten van Vreedzaam. We bouwen samen met de leerlingen aan een positieve en sociale schoolgemeenschap, waarin we oog hebben voor elkaar, rekening houden met elkaar en gezamenlijk verantwoordelijkheid dragen voor een veilig klimaat. In de lessen van Vreedzaam besteden we structureel aandacht aan sociale veiligheid, omgaan met verschillen, conflicten, plagen en pesten. Leerlingen leren daarbij niet alleen voor zichzelf op te komen, maar ook verantwoordelijkheid te nemen voor elkaar en voor de gemeenschap.
We zijn alert op plaagsituaties en conflicten in en rond de school. Plagen kan overgaan in ruzie of pesten. Daarom leren leerlingen hoe zij kunnen aangeven dat gedrag moet stoppen en hoe zij conflicten op een vreedzame manier kunnen oplossen. Waar passend kan een buddy worden ingezet.
Een belangrijke rol binnen Vreedzaam is weggelegd voor onze **leerlingmediatoren**. Zij zijn opgeleid om medeleerlingen te ondersteunen bij het oplossen van conflicten. Zij helpen leerlingen met elkaar in gesprek te gaan en samen tot een oplossing te komen. Daarmee leren leerlingen verantwoordelijkheid te nemen voor het sociale klimaat in de school. Leerlingmediatoren worden ingezet bij conflicten, niet wanneer sprake is van structureel pesten of een ongelijke machtsverhouding. Bij pesten neemt een medewerker van de school de begeleiding over.

Begeleiding en coördinatie

De anti-pestcoördinator coördineert binnen IBS As-Soeffah de aanpak rondom pesten en leerlingmediation. De anti-pestcoördinator en de coördinator Burgerschap leiden de leerlingmediatoren op, begeleidt hen bij hun taak en bewaakt de kwaliteit en grenzen van de mediation.
Leerlingmediatoren worden ingezet bij gelijkwaardige conflicten tussen leerlingen. Wanneer een situatie de rol of verantwoordelijkheid van de mediatoren overstijgt, bijvoorbeeld bij signalen van herhaald gedrag, ruzie die leiden tot een handgemeen, een ongelijke machtsverhouding of pesten, dragen zij de situatie over aan een medewerker van de school. De anti-pestcoördinator wordt hierbij betrokken.

Bij (vermoedens van) pesten bewaakt de anti-pestcoördinator dat de situatie zorgvuldig wordt onderzocht en dat passende vervolgstappen worden gezet. De coördinator ondersteunt de betrokken medewerkers, bewaakt de voortgang en evaluatie en ziet erop toe dat gemaakte afspraken worden nagekomen. Waar nodig worden ouders, de intern begeleider en/of de directie betrokken.

De curatieve aanpak van pesten

Hoeveel het programma Vreedzaam veel doet aan preventie van pesten, zal er altijd af en toe een pestsituatie voorkomen. In dat geval is het uiteraard zaak om eerst na te gaan of aan de preventieve kant nog wel voldoende kwalitatief wordt uitgevoerd. Hoe is de veiligheid in de groep? Is iedereen gericht op het elkaar helpen en ondersteunen? Zijn er subgroepen? Worden de leiders juist gevraagd zich verantwoordelijk te maken voor positieve taken en verantwoordelijkheden? Etc.
Met de groep wordt in de lessen besproken hoe leerlingen elkaar kunnen helpen. Met name populaire leerlingen kunnen belangrijk zijn als 'verdedigers'. Als er meer nodig is hanteren wij een aanpak van pesten die goed past bij de uitgangspunten van Vreedzaam: de Oplossingsgerichte Pestaanpak (OPA). Deze aanpak is ontleend van de No-blame aanpak. Deze steungroep aanpak wordt bij de meeste anti-pest programma's ingezet.
De aanpak bestaat uit een aantal achtereenvolgende gesprekken tussen een leerkracht (of IB-er) en leerlingen. Eerst met de gepeste leerling alleen. Vervolgens met een zorgvuldig met de gepeste leerling, samengestelde groep leerlingen, inclusief de pester(s). Dit is de groep die voor verandering en steun gaat zorgen. Belangrijke elementen van de aanpak zijn: geen schuld, verwijten of straf, we moedigen empathie aan, we maken iedereen verantwoordelijk, het is positief en oplossingsgericht, en de pester krijgt de kans zijn of haar gedrag te veranderen.
In deze aanpak worden meestal de volgende stappen onderscheiden:

1. **Gesprek met het gepeste kind**. De leerkracht (of een ander teamlid van de school) praat met het gepeste kind over de situatie, vraagt of hij of zij hulp wil, en stelt met hem of haar de steungroep samen. Dit is een gemengde groep van zijn zo'n 5 tot 8 medeleerlingen, waaronder leerlingen die de gepeste noemt als mogelijke helpers, maar ook de pester en meelopers of buitenstaanders; liefst ook een verdeling van jongens en meisjes.
2. **Gesprek met de steungroep**. Hierbij is het gepeste kind niet aanwezig. In dit gesprek wordt de steungroep uitgenodigd om de gepeste medeleerling te gaan helpen. Ze worden uitgenodigd om met ideeën en voorstellen te komen. Dit alles met als doel dat het pesten moet stoppen.
3. **Tweede gesprek met de gepeste**. Na ongeveer een week bespreekt de leerkracht hoe het nu gaat met de gepeste.
4. **Tweede gesprek met de steungroep**. Na ongeveer een week is er ook een gesprek met de steungroep, waarin ieder lid de gelegenheid krijgt om te praten over wat hij of zij heeft gedaan.

Soms moet deze cyclus nog een of meerdere keren herhaald worden om ervoor te zorgen dat het interactiepatroon blijvend verandert. Bovenstaande aanpak is door de makers van Vreedzaam uitgewerkt in een uitgebreid gespreksprotocol. Soms vraagt school de trainers van Vreedzaam om deze gesprekken te voeren. Dit kan in aanwezigheid van een teamlid van de school, die daarmee de methodiek kan meemaken.

Digitaal pesten

Digitaal pesten, online pesten of cyberpesten is een andere vorm van pesten, maar de basis van de aanpak is dezelfde als bij ‘klassiek’ pesten. Wat je in het ‘echte leven’ niet mag, mag je online ook niet! Dat online communiceren anders verloopt dan offline communiceren en risico’s met zich meebrengt, daarvan zijn kinderen zich, zeker op de basisschool, nog niet altijd bewust. Daarom vinden wij het belangrijk om kinderen leren om te gaan met sociale media. Het programma bevat lessen die helpen om duidelijke afspraken te maken over digitaal pesten en op een ‘sociale’ manier online communiceren. De lessen helpen bij het kiezen van afspraken: ‘Zo doen we dat hier op school met sociale media!’ In essentie is de aanpak bij online-pesten hetzelfde als bij niet online-pesten. In de lessen van Vreedzaam besteden we vanaf groep 5 geregeld aandacht aan online communiceren.

Fasegewijze aanpak

De aanpak van IBS As-Soeffah verloopt van preventie naar interventie. De dagelijkse lessen en afspraken vanuit Vreedzaam vormen de basis. Bij gewone conflicten kunnen leerlingmediatoren ondersteunen. Wanneer sprake is van herhaald pestgedrag of een ongelijke machtsverhouding, wordt opgeschaald naar de hieronder beschreven aanpak en ligt de verantwoordelijkheid bij de professionals van de school.

Vreedzaam propageert een fasegewijze aanpak. Hiervoor las u daarover. Om de school een veilige plaats voor kinderen te laten zijn, is het nodig bij de aanpak van pesten en ander grensoverschrijdend gedrag, helder te zijn in alle stappen die in principe gezet kunnen worden. De uitwerking van deze stappen staat beschreven in het katern: “Werken aan sociale veiligheid”. Bijzondere aandacht vragen we voor de gedachte dat herstel van de relatie nadat een leerling een andere leerling/docent ernstig heeft beschadigd een te onderzoeken mogelijkheid kan zijn. Immers, vaak komen kinderen elkaar in andere omstandigheden weer tegen. Herstelgesprekken vragen om een nauwgezette en zorgvuldige aanpak. Centraal staat het belang van de beschadigde. Herstelgesprekken, de rol van de anti-pest coördinator en schorsing/verwijdering (bestuursbeleid) worden in bovenvermeld katern verder uitgewerkt. Hieronder vindt u een afbeelding van de fasegewijze aanpak bij pesten.

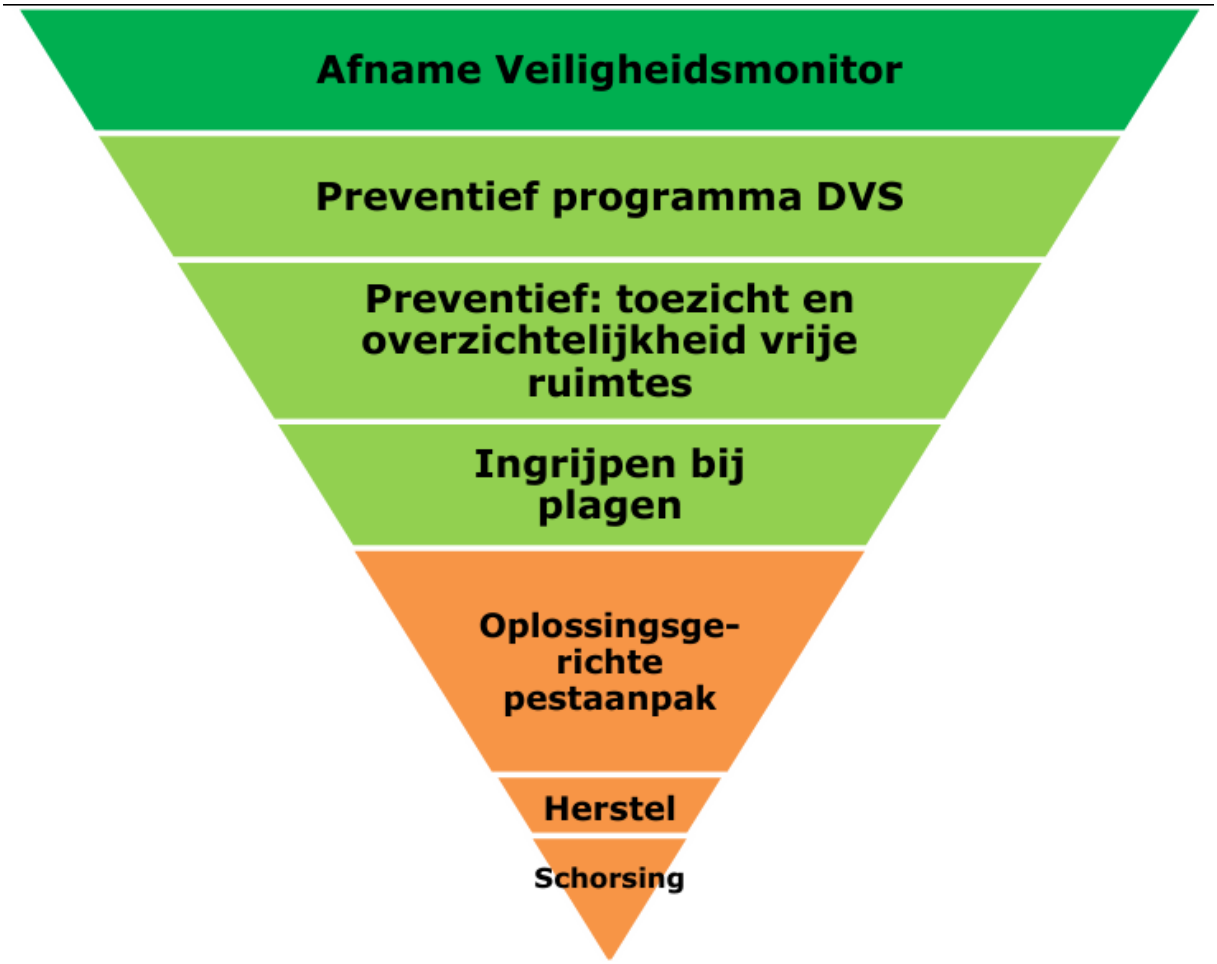
Afname Veiligheidsmonitor
Preventief programma DVS
Preventief: toezicht en overzichtelijkheid vrije ruimtes
Ingrijpen bij plagen
Oplossingsge-richte pestaanpak
Herstel
Schorsing